

Filmowa książka kucharska

BIBLIOTEKA W FILMIE, FILM W BIBLIOTECE.

OPIS PROJEKTU

Scenariusz zajęć realizowanych w ramach cyklu szkoleniowego „Biblioteka w filmie, film w bibliotece”, nastawionego na edukację medialną i audiowizualną przy wykorzystaniu narzędzi, materiałów i zasobów udostępnianych przez biblioteki, z równoczesnym kształceniem umiejętności poszukiwania, analizowania i syntetyzowania dostępnych treści i informacji. Poniższy scenariusz przedstawia ramowy przebieg zajęć oraz przykładowy dobór materiału do danego zagadnienia. Warto zaznaczyć, iż każdy temat można zrealizować na kilka różnych sposobów, w zależności od rodzaju grupy, ilości uczestników, inwencji prowadzącego.

KRÓTKI OPIS ZAJĘĆ

Jedzenie, ucztowanie, gotowanie to temat obecny w kinie od zawsze. Przykładów wplecenia motywu kulinarnego w fabułę, bądź wykorzystania jako głównego wątku znajdziemy setki: *Uczta Babette*, *Czekolada*, *Skrzydółko czy nóżka*, *Julie i Julia*, *Soul Kitchen*, *Charlie i fabryka czekolady*, *Życie od kuchni*, *Jiro śni o sushi*, *Wielkie żarcie*, *Kucharze historii* i wiele, wiele innych. Ostatnimi czasy pichcenie – także to na ekranie – stało się wyjątkowo popularne: kulinarne blogi, programy, filmy o szefach kuchni, właścicielach restauracji czy winnic, kursy kulinarne, a nawet całe festiwale i przeglądy poświęcone filmom o jedzeniu – (Kuchnia+ Food Film Fest. organizowany w warszawskim kinie Kultura czy wrocławski „Apetyt na kino”). Zanim jednak nastął u nas wielki boom na gotowanie, na Zachodzie ktoś już wcześniej wpadł na pomysł, aby wydać *Książkę kucharską Ani z Zielonego Wzgórza*, *Księżę potraw Jane Austen* i inne, analogiczne publikacje zbierające przepisy na potrawy przyrządzane przez naszych ulubionych bohaterów literackich. Uczestnicy zajęć staną przed lekko zmodyfikowanym wyzwaniem: stworzeniem książki kucharskiej zawierającej przepisy z wybranych filmów.

Na początek prowadzący proponuje uczniom grę w kalambury: pokazywanie i odgadywanie filmów, w których pojawia się motyw jedzenia. Gra polegać może także na wymyśleniu jak największej ilości tytułów filmowych, zawierających jakiegokolwiek słowo związane z jedzeniem. Przed przystąpieniem do ćwiczeń indywidualnych, warto znaleźć chwilę na pokazanie fragmentów dokumentu Anne Andreu *Gdy kino zasiada do stołu*, prezentującego akt jedzenia jako chwyt reżyserski, wykorzystywany przez największych mistrzów kina, takich jak Ernst Lubitsch (*Eskapada*), Claude Chabrol (*Gorzka czekolada*) czy Thomas Vinterberg (*Festen*). Reżyserka tego filmu przekonuje widzów, iż „za pośrednictwem jedzenia można pokazać wszystko: psychologię postaci, naturę więzi społecznej, stosunek do ciała, do żądzy, do śmierci”.

Po tym wprowadzeniu uczestnicy przystępują do tworzenia książki kucharskiej: w swoich ulubionych filmach szukają scen, w których bohaterowie jedzą, gotują, organizują przyjęcia, chodzą do restauracji. Następnie wybierają jedną z nich i próbują znaleźć przepis na prezentowaną w niej potrawę. Pomocy szukają w książkach kucharskich, czasopismach kulinarnych, prasie kobiecej, poradni-

kach. Teraz pozostaje już tylko spisanie i ujęcie w atrakcyjną formę przepisu na potrawę filmową. Można także nadać jej oryginalną nazwę, np. Mniej znaczy więcej, czyli makaron z oliwą á la Amelia. Uczestnicy powinni pracować przy użyciu narzędzi komputerowych – receptury spisane w Wordzie, zilustrowane stopklatkami i fotosami z filmów albo kolażami, fotomontażami czy ilustracjami wykonanymi w programach do rysowania i edycji zdjęć (Paint, Photoshop, Fire Alpaca – do pobrania za darmo z sieci) składają w jeden plik PDF. Gotowe pliki zostają zapisane na płycie lub pendrive'ie i wręczone uczestnikom jako pamiątka z zajęć, która, być może, urozmaici ich kulinarne poczynania.

Zajęciom może towarzyszyć mały poczęstunek, oczywiście taki, który nie narazi zbiorów biblioteki na zniszczenie – kawa, herbata, ciastka, koreczki lub owoce.

CZAS TRWANIA ZAJĘĆ

1,5 h

CEL OGÓLNY ZAJĘĆ

Przybliżenie i omówienie motywu jedzenia w światowym kinie, zdobycie przez uczestników praktycznej umiejętności pracy na wybranych programach komputerowych.

CELE OPERACYJNE

Uczeń:

- potrafi wymienić przykłady najbardziej znanych filmów, w których pojawia się motyw jedzenia i kulinariów
- zna przykłady wykorzystania jedzenia, scen posiłków i potraw jako środka artystycznego w filmach
- zna narzędzia komputerowe do edycji tekstu oraz zdjęć, potrafi z nich korzystać, zna takie programy jak Photoshop, Paint czy Fire Alpaca
- potrafi odnaleźć w katalogu bibliotecznym książki, czasopisma i magazyny o tematyce kulinarnej oraz stworzyć – na wzór profesjonalnych publikacji – stronę z przepisem

Formy pracy:

- zespołowa
- indywidualna

Metody pracy:

- praktyczne zadanie
- ćwiczenia w formie zabawy w kalambury
- projekcja fragmentów filmu

Środki dydaktyczne:

- stanowiska komputerowe z dostępem do internetu oraz odpowiednim oprogramowaniem: Office, Photoshop lub inny darmowy program do obróbki i edycji zdjęć (jeśli czytelnia nie posiada odpowiedniej ilości komputerów, zajęcia można zorganizować we współpracy ze szkołą/szkolną pracownią informatyczną lub domem kultury)
- dvd z filmem dokumentalnym *Gdy kino zasiada do stołu* Anne Andreu

- przygotowana przez prowadzącego lista z różnego rodzaju filmami „kulinarnymi” oraz tytułami zawierającymi słowa związane z jedzeniem; może ona posłużyć jako pomoc przy grze w kalambury: z wymienionych filmów uczestnicy losują ten, który będą pokazywać reszcie grupy

STRUKTURA ZAJĘĆ

1. Powitanie, podanie tematu, celu i struktury zajęć.
2. Zabawa w kalambury: wybrane osoby wymyślają przykłady filmów o tematyce kulinarnej i pokazują je reszcie uczestników. Mogą także – losując jeden z tytułów – korzystać z przygotowanych wcześniej przez prowadzącego kartek. Inna wersja zabawy: cała grupa stara się wymienić jak najwięcej tytułów filmów zawierających w sobie jakiegokolwiek słowo związane z jedzeniem – *Smażone zielone pomidory, Piwne rozmowy braci McMullen, Skrzydełko czy nóżka, Kolacja z arsenikiem, Pieczone gołąbki, Kuchnia polska, Przepiórki w płatkach róży, Królik po berlińsku*, itp.
3. Pokaz fragmentów filmu *Gdy kino zasiada do stołu* Anne Andreu.
4. Praca indywidualna: każdy z uczestników odnajduje w swoich ulubionych filmach sceny posiłków, jedzenia, gotowania, rozpoznaje potrawy, które spożywają bohaterowie. Czy mają one znaczący wpływ na przebieg fabuły, czy jedynie obrazują codzienne życie bohaterów?
5. Uczestnicy dokonują wyboru jednego z filmowych dań, po czym przygotowują i opracowują graficznie stronę *Filmowej książki kulinarnej*. Najpierw – w dostępnych książkach kucharskich, czasopismach i magazynach – poszukują przepisów na tę potrawę, potem zbierają materiały graficzne: stopklatki z filmów prezentujące ową scenę, zdjęcia składników, itp. Wszystkie elementy łączą w całość i zapisują w formie pliku PDF lub jpg.
6. Prace uczestników zostają zebrane w jeden folder, nagrane na nośnikach (pendrive’y lub płyty dvd z wcześniej przygotowanym nadrukiem) i wręczone wszystkim jako *Filmowa książka kulinarna*.

MATERIAŁY POMOCNICZE / PRZYKŁADOWA BIBLIOGRAFIA

- blog aktorki Aleksandry Hamkało zawierający przepisy z wybranych filmów:
http://www.portalfilmowy.pl/bloger,209,Aleksandra_Hamkało.html
- kilka filmów dokumentalnych o jedzeniu opisanych przez Agnieszkę Kręgliką:
http://www.wysokieobcasy.pl/wysokie-obcasy/1,100945,7146426,Danie_w_kadrze.html
- program przeglądu „Apetyt na kino”:
- <http://www.smakiwroclawia.pl/artykuly/471/Przegląd-filmow-kulinarnych-Apetyt-na-kino>
- Allen Rucker, Michele Scicolone *Rodziny Soprano książka kucharska*, tł. A. Wyszogrodzka-Gaik, Warszawa 2008.

artykuły:

- Agata Ciastoń, *W kulinarnym niebie*, „Kino” 2010, nr 12.
- Barbara Kita, *Smak(i) filmu*, „Opcje” 2008, nr 3.

---

koncepcja i pomysł serii: Agata Szczotka-Sarna
nadzór merytoryczny: Aleksandra Świerk
współpraca redakcyjna: Katarzyna Wajda
projekt i skład: Vivid Studio

Ten utwór jest dostępny na licencji Creative Commons
Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 3.0 Polska.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.